El príncep que va ser escriptor

Amb la mort de Narcís-Jordi Aragó, a 84 anys, Girona perd el seu intèrpret més lleial
Tota la seva obra, periodística i social, sorgeix de l'estima per la ciutat

El funeral tindrà lloc demà, a les 11, a la parròquia de Sant Feliu

Deien que tenia el posat d'un príncep florentí, amb el perfil aguilenc, la barba en punta honorablement emblanquinada, i aquella pulcritud en els gestos i el parlar que al principi, només al principi, podia arribar a cohibir, perquè Narcís-Jordi Aragó practicava una forma de cavallerositat que ja no es porta, una cortesia refinada i al mateix temps molt pròxima. Sovint hi havia qui recordava l'anècdota juvenil que, durant un temps, havia somiat a ser algun dia bisbe, sospito que més per la fascinació de la litúrgia que per la flonjor lletosa d'aquesta classe de poder, i potser perquè, a la seva època, els nens tenien costum de jugar a coses estranyes, com ara anar a repartir el viàtic disfressats de cardenals. No devia ser en tot cas una ambició que li durés gaire, probablement perquè en l'endemig va irrompre feliçment en la seva vida la literatura.

A Narcís-Jordi Aragó, que va morir ahir als 84 anys, va pesar-li sempre la mateixa contradicció que al seu admiradíssim Carles Rahola, que tothom creia que era historiador, i en realitat era periodista. Aragó també ha passat per aquesta mena de confusions vertiginoses: advocat de formació, ha acabat fent sobretot carrera de periodista –periodista de ploma, no pas de carrer–, però també de bon ciutadà, de rescatador de clàssics oblidats, de divulgador incansable de la història i, sobretot, de la història petita que pesa tant, d'activista cultural en moments de paràlisi imposada, i de referent i tot d'una certa idea moral, inevitablement conservadora pel substrat social del qual provenia, però amb un tal sentit de l'elegància, que mai va caure en el mal gust de ser intransigent.

Per damunt de tot, però, la gent l'ha tingut sempre per un cronista o, més ben dit, "el cronista" d'una Girona que deu molt a l'imaginari emotiu i culte amb què va embolcallar, literàriament, amorosament, aquesta ciutat. Llegint-lo, fossin els seus articles a Presència, a El Punt o a la Revista de Girona, fossin la vintena llarga de llibres que va publicar, des de Girona grisa i negra (1972) fins a les memòries, Periodisme sota sospita (2012) –encara que potser els més bonics continuen sent Girona ara i sempre (1982) i Un museu a contrallum (1993)–, el lector més aviat tenia la impressió que aquest home era més que cap altra cosa un escriptor, i un escriptor, com es deia al seu temps, de "pura raça": defensor de la frase ben girada, de la concisió i la claredat, de l'adjectiu precís, de la dosi justa d'ironia i subtilitat, de la intel·ligència administrada sense pedanteria i, en canvi, amb una aguda sensibilitat. Si algú li suggeria la possibilitat d'explorar més ardidament aquell camí creatiu que la seva prosa semblava prometre, ell se'n defensava amb modèstia, apartant alguna nosa invisible amb el braç, dient que no feia tractes amb la fantasia, que li faltava imaginació, que no tenia fusta de veritable narrador. Potser més aviat és que la seva novel·la ja feia temps que l'escrivia dia a dia en cada un dels seus papers; una gegantina novel·la riu sobre Girona que ell imaginava prenent forma sinuosament, com la corba que el canal de l'Onyar dibuixa precisament davant de casa seva.

Aquesta casa del carrer Ballesteries on va néixer l'arquitecte Rafael Masó, el seu oncle, i que l'any 2006 cediria a la ciutat, era sense cap dubte el decorat més novel·lesc que podia envoltar algú amb el posat principesc d'Aragó. Semblava, en efecte, una mena de Mèdici al seu palau, envoltat de ties i minyones, llevat que no rebia mai les visites amb ostentació ni altivesa, sinó amb una cordialitat gens cerimonial. Hi va contribuir enormement,

és clar, la presència menuda, servicial, tan pròxima i estimada, de la pintora Mercè Huerta, la seva dona, i potser perquè ella, que també s'havia sentit aclaparada quan va arribar-hi per la solemnitat d'aquells salons, s'esforçava a estalviar qui sap quin obscur patiment a qualsevol invitat que rebessin a casa. Aragó va aprendre molt de la delicadesa de Mercè Huerta. Quan ella va morir, el 21 de juliol de l'any passat, el va sorprendre que, en tornar a casa, la dona de fer feines, que ha acompanyat el matrimoni durant més de tres dècades, redoblés les atencions que dedicava a cuidar-lo i a l'agençament de la casa. “No et prenguis tantes molèsties, dona”, va pregar-li Aragó, però la fidel serventa va replicar, en el to enigmàtic d'un jurament sagrat: “Ella me lo pidió.” Aragó explicava aquesta conversa profundament commogut per la protecció, per la cura i per l'amor que Mercè Huerta continuava estenent damunt seu fins i tot absent.

Els últims anys, s'havia anat desprenent del pes fenomenal del seu llegat: la casa, les fotografies, els llibres, els manuscrits, la seva valuosa correspondència, el seu arxiu llegendari de citacions i referents gironins, i tota la documentació generada, inclosos els expedients de censura, durant l'etapa que va dirigir el setmanari Presència, entre 1967 i 1980. Anava planificant el seu comiat a la manera dels prínceps, pròdigs en dons fins i tot quan se'n van. Quan de cop va deixar de publicar la seva columna setmanal dels dilluns, vam saber que el perdíem. Tot el que a partir d'ara s'escrigui sobre Girona serà molt petit, com una espècie irreparable d'absurd, perquè ell ja no podrà llegir-ho.

Publicat a:
-El Punt Avui. Comarques Gironines 23-08-2016 Pàgina 6

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/997936-el-princep-que-va-ser-escriptor.html